

Türkçe Eğitimi Lisans Programının Uzaktan Eğitime Uygunluğunun Akademisyenler ve Öğretmen Adayları Tarafından Değerlendirilmesi

Evaluation of the Suitability of the Turkish Education Undergraduate Program for Distance Education by Academicians and Teacher Candidates

Fetullah UYUMAZ, Derya YÜCEL ÇETİN

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, Covid-19 salgını sürecinde Türkçe Eğitimi lisans programında kullanılan uzaktan eğitimin Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı'nda görev yapan akademisyenler ve bu dersleri uzaktan eğitimle alan Türkçe öğretmeni adaylarının görüşleri çerçevesinde zorunlu alan eğitimi dersleri özelinde değerlendirilmesidir. Çalışmada nitel araştırma yaklaşımlarından olgu bilim tercih edilmiştir. Çalışmada veriler, araştırmacılar tarafından geliştirilen "Alan Eğitimi Dersleri Değerlendirme Formu (AEDDF)" ile toplanmıştır. Toplanan veriler içerik analizi tekniğine tabi tutularak tablolarda sunulmuş ve tablolardan hareketle yorumlanmıştır. Çalışmada elde edilen bulgular teorik derslerin uzaktan eğitime, uygulamalı derslerin yüz yüze eğitime uygun olduğunu; uzaktan eğitimin ders işleme durumu söz konusu olduğunda dezavantajlı, derse devam durumu açısından ise avantajlı olduğunu; uzaktan eğitimde çeşitli içerik hazırlama programlarından faydalandığını; uzaktan eğitimde kullanılan materyallerin materyal hazırlama ilkelerine uygun olarak hazırlandığını; uzaktan eğitimde öğrencilerin derse katılımını artırmak için çeşitli uygulamalara başvurulduğunu ve uzaktan eğitim yoluyla kullanılan ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin gerçek bilgi ve becerileri ölçmek için elverişli olmadığını ortaya koymuştur. Bu sonuçlardan hareketle YÖK'e, üniversitelere ve araştırmacılara öneriler sunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Türkçe eğitimi, Uzaktan eğitim, Covid-19 salgını, Akademisyen görüşü, Öğretmen adayı görüşü

ABSTRACT

The aim of this study is to evaluate the distance education used in the Turkish Education undergraduate program during the Covid-19 epidemic, within the framework of the opinions of the academicians working in the Department of Turkish Education and Turkish teacher candidates who take these courses through distance education, in terms of compulsory field education courses. In the study, phenomenology, one of the qualitative research approaches, was preferred. In the study, the data were collected with the "Field Education Course Evaluation Form (AEDDF)" developed by the researchers. The collected data were presented in tables by subjecting the content

Uyumaz F., & Yücel Çetin D., (2022). Türkçe eğitimi lisans programının uzaktan eğitime uygunluğunun akademisyenler ve öğretmen adayları tarafından değerlendirilmesi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi/Journal of Higher Education and Science*, 12(2), 424-435. <https://doi.org/10.5961/higheredusci.1103080>

Fetullah UYUMAZ (✉)

ORCID ID: 0000-0002-0274-8640

Atatürk Üniversitesi, Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi, Erzurum, Türkiye
Atatürk University, Kâzım Karabekir Education Faculty, Erzurum, Turkey
fetullah.uyumaz@atauni.edu.tr

Derya YÜCEL ÇETİN

ORCID ID: 0000-0001-7608-5926

Atatürk Üniversitesi, Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi, Erzurum, Türkiye
Atatürk University, Kâzım Karabekir Education Faculty, Erzurum, Turkey

Geliş Tarihi/Received : 13.04.2022

Kabul Tarihi/Accepted : 15.08.2022

Bu eser "Creative Commons Atıf-GayriTicari-4.0 Uluslararası Lisansı" ile lisanslanmıştır.

analysis technique and interpreted based on the tables. The findings obtained in the study indicate that theoretical courses are suitable for distance education and applied courses are suitable for face-to-face education; Distance education is disadvantageous when it comes to teaching and it is advantageous in terms of attendance; that various content preparation programs are used in distance education; that the materials used in distance education are prepared in accordance with the principles of material preparation; It has been revealed that various applications are applied to increase the participation of students in the course in distance education and that the measurement and evaluation methods used through distance education are not suitable for measuring real knowledge and skills. Based on these results, suggestions were presented to YÖK, universities and researchers.

Keywords: Turkish education, Distance education, Covid-19 epidemic, Academician opinion, Teacher candidate opinion

GİRİŞ

Eğitim- öğretim faaliyetleri eldeki imkânlarla göre farklı şekillerde yürütülebilir. Zaman ve mekân değişkenlerini dikkate alan Dan Coldeway eğitimin uygulanabilirliğini dört yaklaşımla ele alır. Bunlar; zamanın ve mekânın aynı olduğu eğitim şekli olan geleneksel eğitim, zamanın farklı mekânın ise aynı olduğu eğitim şekli olan bireysel eğitim, zamanın aynı mekânın farklı olduğu eğitim şekli olan senkron eğitim ve zamanın ve mekânın farklı olduğu eğitim şekli olan asenkron eğitim olarak sıralanabilir. Mekânın farklı olduğu eğitim şekilleri olan senkron ve asenkron öğrenme uzaktan eğitim olarak tanımlanabilir (Simonson vd., s. 9, 2019). Uzaktan eğitim en genel tanımıyla öğretici ile öğrenci arasındaki birtakım engellerin ortadan kalktığı, zaman ve mekân sınırları olmadan yürütülen eğitim şeklidir. Uzaktan eğitimde birçok sınırlamanın kalkması bilgiye ulaşmanın da şeklini değiştirmiştir. Akdemir'e göre (2021) uzaktan eğitim, öğrenci ve hocaların aynı yerde bulunmadan çeşitli teknolojik araçlarla yürüttükleri bir süreçtir. Aynı mekânda ve aynı zamanda yürütülen yüz yüze eğitim, uzaktan eğitime göre daha eski bir eğitim şeklidir (Tut & Kesten, 2020). Yüz yüze eğitim, tarih boyunca toplumların eğitimi sürdürdükleri ve bu şekilde bilgiyi aktardıkları eğitim şekli olarak tanımlanabilir. Hibrit eğitim ise yüz yüze eğitim ile uzaktan eğitimin bir arada kullanılması olarak tanımlanabilir. Reasons, Valadares ve Slavkin'e göre (2005, s.84) hibrit eğitim modeli, diğer bir deyişle harmanlanmış eğitim modeli, geleneksel (yüz yüze) eğitim ile uzaktan eğitimin birleşimini sunar ve çevrim içi öğrenme etkinliklerinin rahatlığıyla geleneksel öğretim sınıflarının avantajlarını birleştirir.

İlk olarak Çin'in Wuhan kentinde 31 Aralık 2019 tarihinde görülen Covid-19 virüsü kısa sürede hızla yayılarak bütün dünyayı etkisi altına almıştır. Bu durum Dünya Sağlık Örgütü (WHO,2020) tarafından salgın (pandemi) olarak ilan edilmiştir. Ekonomik İş Birliği ve Kalkınma Örgütü (OECD, 2020, s.3) raporuna göre salgın sadece halk sağlığı problemi olarak kalmamış kısa zamanda sosyal, ekonomik ve politik hayatı da derinden etkilemiştir. Salgından etkilenen alanlardan biri de eğitimdir. Özellikle 2020 yılında dünya genelinde yüz yüze eğitim yürütülemediği. Bu sebeple dünyada genellikle tüm kademelerde pek çok öğrenci açık ve uzaktan eğitim yoluyla eğitim görmeye başlamıştır (Can, 2020). Bu durum, uzaktan eğitim konusunun dünya genelinde en önemli gündem maddeleri arasına girmesine sebep olmuştur.

Dünyada olduğu gibi Türkiye'de de 2020 yılının mart ayından itibaren yüz yüze eğitime ara verilmiş ve tüm kademelerde

yaklaşık üç dönem eğitim-öğretim uzaktan eğitim ile sürdürülmüştür. Bu dönemde uzaktan eğitim, kişisel bir tercih ya da politik bir karardan ziyade zorunluluk hâlini almıştır (Canatar & Balci, 2021). Türkiye'deki üniversitelerin uzaktan eğitime geçişi kısa bir zaman dilimi içerisinde tamamlanmıştır. 189 Üniversiteden 121'i 23 Mart 2020, 41'i 30 Mart 2020, 25'i ise 6 Nisan 2020 tarihlerinde uzaktan eğitim uygulamalarına başlamıştır (YÖK, 2020). Tüm üniversitelerin kısa bir sürede acil uzaktan eğitime geçişi bir takım sıkıntılar yaşanmasına sebep olmuştur. Bu sıkıntılardan biri akademisyenlerin/öğreticilerin uzaktan eğitim konusunda bilgilerinin kısıtlı olmasıdır. Bilgisayar kullanma becerisine sahip öğretmenler bu süreçte daha rahat hareket ederken, bu beceriye tam anlamıyla sahip olmayanlar süreçte ciddi zorluklarla karşılaşmıştır. Sürecin tamamen teknoloji odaklı yürütülmesi bu sıkıntıları artırmış ve öğretmenlere eğitim vermeyi zorunlu kılmıştır. Çünkü uzaktan eğitim kendi içinde kuramsal temelleri olan bir bilim dalıdır ve başarılı bir uzaktan eğitim uygulaması için bu kuramsal temeller göz önünde tutulmalıdır (Durak, Çankaya & İzmirli, 2020). Fakat uzaktan eğitime acil bir gereklilik olarak geçiş, öğretici eğitimi vermenin ihmal edilmesine neden olmuştur.

Öğrenci kaynaklı problemler uzaktan eğitimde yaşanan sıkıntıların bir diğer odak noktasını oluşturur. Yurdakal ve Susar Kırmızı'ya göre (2021, s.292) uzaktan eğitim sürecinde yükseköğretim ve ortaöğretim düzeyindeki öğrenciler ilköğretim düzeyindekilere göre daha az sıkıntı yaşamaktadır. Öğrencilerin eğitim kademesi azaldıkça yaşadığı sıkıntı ters orantılı bir şekilde artmaktadır. Burada uzaktan eğitimin bir özelliği dikkati çeker. Temel becerilerini ve öğrenmeyi öğrenme becerisini kazanan öğrencilerde uzaktan eğitimin daha verimli olduğu söylenebilir. Bu bağlamda uzaktan eğitimde, eğitim-öğretim sürecinin en üst basamağı kabul edilen üniversite öğrencileri avantajlı kesim olarak değerlendirilebilir. Buradan hareketle bu çalışmada, öğrenciden kaynaklı sıkıntıların en az seviyede olduğu düşünülen üniversite seviyesindeki uzaktan eğitimin farklı yönleri ele alınmıştır.

Alanyazın incelendiğinde, Covid-19 salgını döneminde uzaktan eğitimle ilgili olarak farklı boyutlardan katılımcılara yönelik birçok çalışmanın yapıldığı görülmektedir. Bu çalışmaların yoğunlaştıkları katılımcılar öğretmenler (Alan & Can 2021; Bayburtlu 2020; Gülden 2021; Kolcu Canatar & Balci 2021; Sarıçam, Özdoğan & Topçuoğlu Ünal 2020; Özgül, Ceran & Yıldız 2020) ve öğretmen adaylarıdır (Yurdakal & Susar Kırmızı 2021; Türküresin 2020; Karatepe, Küçükgençer & Peker 2020; Özer & Turan

2021; Duman 2020; Karakuş, Ucuzsatar, Karacaoğlu, Esendemir & Bayraktar 2020). Akademisyen ve üniversite öğrencilerini katılımcı olarak seçen çalışma ise Sen ve Kızılcalıoğlu tarafından (2020) yapılmıştır. Sadece akademisyenlerin katılımcı olduğu çalışma Şeren, Tut ve Kesten (2020) tarafından yapılmıştır. Konuyla ilgili yapılan diğer çalışmalar ise Karakuş, Esendemir, Ucuzsatar & Karacaoğlu 2021; Can 2020; Eroğlu & Kalaycı 2020; Kirali & Alci 2016; Durak, Çankaya & İzmirli 2020 şeklinde sıralanabilir. Bu çalışmada ise uzaktan eğitimle ilgili araştırılması hedeflenen konuya ilişkin öğretmen adaylarının görüşlerine ek olarak ilgili alanda görev yapan akademisyenlerin de görüşleri alınarak elde edilen bulgular desteklenmiştir.

Bu bağlamda bu çalışmanın amacı, 2020 yılında Covid-19 virüsüyle mücadele kapsamında YÖK tarafından alınan uzaktan eğitime geçme kararı sonrasında Türkçe Eğitimi lisans programındaki zorunlu alan eğitimi derslerinin uzaktan eğitime uygunluğu hakkında akademisyenler ve Türkçe öğretmen adaylarının görüşlerini ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda araştırmanın temel problemi, “Türkçe eğitimi lisans programındaki zorunlu alan eğitimi derslerinin uzaktan eğitime uygunluğu hakkında akademisyenler ve öğretmen adaylarının görüşleri nelerdir?” şeklindedir. Bu temel problemden hareketle çalışmada yanıt aranan alt problemler şunlardır:

- Türkçe Eğitimi lisans programındaki zorunlu alan eğitimi derslerinin içerik açısından uzaktan eğitime uygunluğuna yönelik akademisyen ve öğretmen adayları görüşleri nelerdir?
- Türkçe Eğitimi lisans programındaki alan eğitimi derslerinde verilen uzaktan eğitimin yüz yüze eğitimle kıyaslandığında avantajlarına ve dezavantajlarına yönelik akademisyen ve öğretmen adayları görüşleri nelerdir?
- Türkçe Eğitimi lisans programındaki alan eğitimi derslerinin uzaktan eğitiminde materyal kullanımına yönelik akademisyen ve öğretmen adayları görüşleri nelerdir?
- Türkçe Eğitimi lisans programındaki alan eğitimi derslerinde verilen uzaktan eğitimde derse katılıma yönelik akademisyen ve öğretmen adayları görüşleri nelerdir?
- Türkçe Eğitimi lisans programındaki alan eğitimi derslerinde verilen uzaktan eğitimde ölçme ve değerlendirmeye yönelik akademisyen ve öğretmen adayları görüşleri nelerdir?

YÖNTEM

Araştırma Deseni

Salgın döneminde Türkçe Eğitimi lisans programının tüm derslerinde kullanılan uzaktan eğitimin Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı'nda görev yapan akademisyenler ve bu dersleri uzaktan eğitimle alan Türkçe öğretmen adayları tarafından zorunlu alan eğitimi dersleri özelinde değerlendirilmesini amaçlayan bu araştırma; temele aldığı bakış açısı ve pozitivist felsefe ile nitel araştırma yaklaşımı benimsenerek tasarlanmıştır. Merriam'e göre (2018) nitel araştırmacılar; insanların deneyimlerini nasıl yorumladıklarını, onlara nasıl bir anlam yüklediklerini ve dünyalarını nasıl inşa ettiklerini anlamaya çalışırlar.

Araştırmada nitel araştırma yaklaşımlarından fenomenoloji (olgu bilim) tercih edilmiştir. Bunun nedeni, fenomenolojik araştırmaların bir olayı katılımcının bakış açısından anlamak ve açıklamak gayesinde olmasıdır (Seçer & Ulaş, 2019). Fenomenoloji, farkında olunan ancak ayrıntılı ve derin bir anlayışa sahip olunmayan olgulara odaklanırken (Tekindal & Uğuz Arsu, 2020) aynı zamanda insanların benzer deneyimleri nasıl algıladıkları ve bu algılara dayanarak yaptıkları yorumlarda nasıl ortak noktalarda buluştuklarını da belirlemeye çalışır (Kumandaş Öztürk, 2019).

Çalışma Grubu

Fenomenolojik araştırmaların veri kaynaklarını araştırmacının odaklandığı olguyu yaşayan ve bu olguyu aktarabilecek bireyler ya da gruplar oluşturur (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz & Demirel, 2020). Bu bağlamda araştırmanın hedef evrenini salgın döneminde Atatürk Üniversitesi Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı'nda uzaktan eğitimle ders veren akademisyenler ve ders alan öğretmen adayları oluşturmaktadır.

Çalışmanın örnekleme iki boyuttan oluşmaktadır. İlk olarak seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden tabakalı amaçlı örnekleme tekniği tercih edilmiştir. Bu örnekleme yönteminde ilgilenilen belli alt grupların özelliklerini göstermek ve bunlar arasında karşılaştırmalar yapmak amaçlanır (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz & Demirel, 2020). Atatürk Üniversitesi Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı'nda öğrenim gören öğrencilerden her sınıf düzeyinden alan eğitimi derslerini uzaktan eğitimle alanlar tespit edilerek içlerinden araştırmaya katılmaya gönüllü öğrenciler seçilmiştir. Ardından yine seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden benzeşik örnekleme tekniği ile söz konusu alanda görev yapan ve alan eğitimi derslerini veren akademisyenler belirlenip gönüllü olanlar araştırmaya dâhil edilmiştir. Benzeşik örnekleme tekniğinde küçük fakat birbirine benzer özellikler taşıyan bir grup ele alınmakta ve üzerinde detaylı çalışılmaktadır (Baltacı, 2018).

Çalışma grubunda yer alan akademisyenler ve öğretmen adaylarına ait demografik bilgiler aşağıda tablolarla sunulmuştur:

Tablo 1: Çalışma Grubunda Yer Alan Akademisyenlerin Demografik Özellikleri

Demografik Özellik	f	%	
Unvan	Profesör	2	40
	Doçent	1	20
	Dr. Öğr. Üyesi	2	40
	Toplam	5	100
Mesleki Deneyim	0-10 yıl	1	20
	10-20 yıl	1	20
	20-30 yıl	1	20
	30-40 yıl	2	40
	Toplam	5	100

Tablo 1'de çalışma grubunda yer alan akademisyenlerden 2'sinin (%40) profesör, 1'inin (%20) doçent, 2'sinin (%40) de doktor öğretim üyesi olduğu görülmektedir. Tablo 1'e akade-

misyenlerin mesleki deneyim yılları bağlamında bakıldığında ise 0-10, 10-20, 20-30 yıl aralıklarının her birinde 1 (%20), 30-40 yıl aralığında ise 2 (%40) akademisyenin yer aldığı dikkati çekmektedir. Çalışma grubunda toplamda 5 akademisyen yer almaktadır.

Tablo 2: Çalışma Grubunda Yer Alan Öğretmen Adaylarının Demografik Özellikleri

Demografik Özellik		f	%
Cinsiyet	Kadın	29	72,5
	Erkek	11	27,5
	Toplam	40	100
Sınıf	1. sınıf	10	25
	2. sınıf	10	25
	3. sınıf	10	25
	4. sınıf	10	25
	Toplam	40	100

Tablo 2’de çalışma grubuna toplamda 40 öğretmen adayının dâhil edildiği ve bunların 29’unun (%72,5) kadın, 11’inin (%27,5) erkek olduğu görülmektedir. Her sınıf düzeyinden 10’ar (%25) öğretmen adayı seçilerek bu bağlamda homojen bir grup oluşturulduğu söylenebilir. Bulgular bölümünde yer alan tablolarda akademisyenler A1, A2, ... A5; öğretmen adayları KA1, KA2, ... K40 şeklinde numaralandırılarak gösterilmiştir.

Çalışmada Kullanılan Ölçme (Veri Toplama) Araçları

Çalışmada veriler, araştırmacılar tarafından geliştirilen “Alan Eğitimi Dersleri Değerlendirme Formu (AEDDF)” ile toplanmıştır. Bu formun, biri akademisyenlere biri de öğretmen adaylarına uygulanmak üzere iki versiyonu vardır. Temelde aynı olgu hakkında görüş alınmanın hedeflendiği formlar ders veren-ders alan bakış açısına göre iki ayrı şekilde düzenlenmiştir. Formlar geliştirilirken biri dil, biri ölçme ve değerlendirme, biri de alan uzmanı olmak üzere üç akademisyenden uzman görüşü alınmıştır. Uzmanların dönütleri neticesinde birliğe varılan sorular görüşme formuna alınmış, düzeltilmesi gereken uzmanlardan gelen dönütler ve öneriler doğrultusunda tekrar düzenlenerek ortaya çıkan 8 soruluk görüşme formunun pilot uygulaması için 3 öğretmen adayı ve 2 akademisyen ile görüşme yapılmış, soruların katılımcılar tarafından doğru olarak anlaşılıp anlaşılmadığı test edilmiştir. Alınan olumlu dönütlerin ardından formun nihai şekline karar verilmiştir.

Verilerin toplanmasında salgın sebebiyle süreçte yüz yüze uygulama mümkün olmadığı için Google Forms aracılığıyla çevrimiçi formlar kullanılmıştır. Çevrimiçi formu çalışma grubuna uygulamadan önce katılımcılara çalışmanın amacına ve önemi-ne dair açıklama yapılmış ve alınacak yanıtların sadece bu çalışmada kullanılacağı ve gizli kalacağı hususunda bilgi verilmiştir.

Yarı yapılandırılmış görüşme formu olarak geliştirilen veri toplama araçları demografik bilgilerin yer aldığı kısımdan sonra toplamda sekizer sorudan oluşmaktadır. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği, sahip olduğu belirli düzeyde standartlığın

yanında esneklik de sunması bakımıyla eğitim araştırmalarına uygun bir tekniktir (Türnüklü, 2000). Buna dayanarak sorular katılımcılara açık uçlu sorulmuş, verecekleri cevaba herhangi bir sınır koyulmamıştır.

Veri Analizi

Araştırmada elde edilen verilere içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Yıldırım ve Şimşek’e göre (2000, s.162) içerik analizinde asıl amaç, toplanan verileri açıklayabilmek için ilişkiler ve kavramlar ağını belirleyebilmektir. Buradan hareketle ilk olarak, içerik analizi yönteminde en önemli aşamalardan biri olan araştırmanın amacına uygun temalar belirlenmiştir. Tavşancıl ve Aslan (2001) temalar sayesinde elde edilen verilerin ham veri olmaktan çıkarak sistemli verilere dönüştüğünü dile getirir. Verilerin analizi aşamasında öncelikle katılımcıların görüşme formundaki sorulara verdikleri cevaplara ilişkin kodlayıcılar arası güvenilirliği sağlamak için araştırmacı üçgenlemesi yapılarak her bir araştırmacı tarafından farklı mekânlarda bağımsız bir şekilde kodlama yapılmıştır. Daha sonra kodlamalar, araştırmacılar tarafından birlikte değerlendirilerek benzerlik gösterenlerde görüş birliğine varılmıştır. Benzerlik göstermeyen kodlamalar ise çıkarılmıştır. Benzerlik gösteren ve göstermeyen görüşler için Miles ve Huberman (1994, s.64) tarafından geliştirilen (Güvenirlilik=Görüş Birliği/ (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı)) formülü kullanılmıştır. Bu formüle göre kodlayıcılar arası güvenirliliğin %80’e yakın olması gerekmektedir. Araştırmacıların kodları söz konusu formülle hesaplandığında kodlayıcılar arası uyum güvenirliliği %85 olarak bulunmuştur. Elde edilen bu güvenirlilik değerinin kabul edilebilir düzeyde olduğu söylenebilir.

BULGULAR

Akademisyenler ve Türkçe Öğretmeni Adaylarının Zorunlu Alan Derslerinin İçerik Açısından Uzaktan Eğitime Uygunluğuna İlişkin Görüşlerine Yönelik Bulgular

Birinci araştırma sorusuna yönelik bulgular Tablo 3’te sunulmuştur. Tablo 3’te akademisyenler ve Türkçe öğretmeni adaylarının zorunlu alan derslerinin içerik açısından uzaktan eğitime uygunluğuna ilişkin görüşlerine yönelik bulgular yer almaktadır. Tablo 3’te Osmanlı Türkçesi 1 dersine 15 (%33,33) katılımcı uygun, 16 (%35,55) katılımcı uygun değil; Türk Dil Bilgisi 1 dersine 17 (%37,77) katılımcı uygun, 19 (%42,22) katılımcı uygun değil; Osmanlı Türkçesi 2 dersine 15 (%33,33) katılımcı uygun, 16 (%35,55) katılımcı uygun değil; Türk Dil Bilgisi 2 dersine 17 (%37,77) katılımcı uygun, 19 (%42,22) katılımcı uygun değil; Dil Eğitiminin Temel Kavramları dersine 15 (%33,33) katılımcı uygun, 15 (%33,33) katılımcı uygun değil; Türkçe Öğrenme ve Öğretim Yaklaşımları dersine 14 (%31,11) katılımcı uygun, 17 (%37,77) katılımcı uygun değil; Türk Dil Bilgisi 3 dersine 15 (%33,33) katılımcı uygun, 17 (%37,77) katılımcı uygun değil; Türkçe Öğretim Programları dersine 15 (%33,33) katılımcı uygun, 15 (%33,33) katılımcı uygun değil; Türk Dil Bilgisi 4 dersine 15 (%33,33) katılımcı uygun, 18 (%40) katılımcı uygun değil; Dilbilimi dersine 14 (%31,11) katılımcı uygun, 16 (%35,55) katılımcı uygun değil; Metindilbilim dersine 13 (%28,88) katılımcı uygun, 16 (%35,55) katılımcı uygun değil; Türkçe Ders Kitabı İncelemeleri dersine 15 (%33,33) katılımcı uygun, 16 (%35,55) katılımcı uygun değil ve söz konusu derslerin uzaktan eğitime uygun olup

Tablo 3: Akademisyenler ve Türkçe Öğretmeni Adaylarının Zorunlu Alan Derslerinin İçerik Açısından Uzaktan Eğitime Uygunluğuna Yönelik Görüşleri

Alan Dersleri	Uygun	f	%	Uygun Değil	f	%
Edebiyat Bilgi ve Kuramları 1	KA1 KA7 KA8 KA12 KA13 KA17 KA20 KA21 KA22 KA23 KA25 KA26 KA29 KA30 KA31 KA32 KA33 KA35 KA36 KA40 A1 A2 A3 A4	24	53,33	KA2 KA5 KA6 KA11 KA14 KA15 KA16 KA18 KA19 KA24 KA27 KA28 KA34	13	28,88
Osmanlı Türkçesi 1	KA1 KA7 KA8 KA13 KA20 KA21 KA22 KA23 KA26 KA31 KA35 KA40 A1 A3 A4	15	33,33	KA2 KA5 KA6 KA11 KA14 KA15 KA16 KA18 KA19 KA24 KA25 KA27 KA28 KA29 KA34 A5	16	35,55
Türk Dil Bilgisi 1	KA1 KA4 KA7 KA8 KA9 KA10 KA13 KA20 KA21 KA22 KA23 KA26 KA31 KA35 KA40 A1 A3	17	37,77	KA2 KA3 KA5 KA6 KA11 KA14 KA15 KA16 KA18 KA19 KA24 KA25 KA27 KA28 KA29 KA32 KA34 A4 A5	19	42,22
Edebiyat Bilgi ve Kuramları 2	KA1 KA7 KA8 KA12 KA13 KA17 KA20 KA21 KA22 KA23 KA25 KA26 KA29 KA30 KA31 KA32 KA33 KA35 KA36 KA40 A1 A2 A3 A4	24	53,33	KA2 KA5 KA6 KA11 KA14 KA15 KA16 KA18 KA19 KA24 KA27 KA28 KA34	13	28,88
Osmanlı Türkçesi 2	KA1 KA7 KA8 KA13 KA20 KA21 KA22 KA23 KA26 KA31 KA35 KA40 A1 A3 A4	15	33,33	KA2 KA5 KA6 KA11 KA14 KA15 KA16 KA18 KA19 KA24 KA25 KA27 KA28 KA29 KA34 A5	16	35,55
Türk Dil Bilgisi 2	KA1 KA4 KA7 KA8 KA9 KA10 KA13 KA20 KA21 KA22 KA23 KA26 KA31 KA35 KA40 A1 A3	17	37,77	KA2 KA3 KA5 KA6 KA11 KA14 KA15 KA16 KA18 KA19 KA24 KA25 KA27 KA28 KA29 KA32 KA34 A4 A5	19	42,22
Dil Eğitiminin Temel Kavramları	KA1 KA3 KA7 KA8 KA13 KA20 KA21 KA22 KA23 KA26 KA35 KA40 A1 A3 A4	15	33,33	KA2 KA5 KA6 KA11 KA14 KA15 KA16 KA18 KA19 KA24 KA25 KA27 KA28 KA29 KA34	15	33,33
Çocuk Edebiyatı	KA1 KA7 KA8 KA13 KA20 KA21 KA22 KA23 KA25 KA26 KA29 KA31 KA32 KA35 KA40 A3 A4	17	37,77	KA2 KA5 KA6 KA11 KA14 KA15 KA16 KA18 KA19 KA24 KA27 KA28 KA34	13	28,88
Türkçe Öğrenme ve Öğretim Yaklaşımları	KA1 KA7 KA8 KA13 KA20 KA21 KA22 KA23 KA26 KA31 KA35 KA40 A1 A3	14	31,11	KA2 KA5 KA6 KA11 KA14 KA15 KA16 KA18 KA19 KA24 KA25 KA27 KA28 KA29 KA34 KA37 A4	17	37,77
Türk Halk Edebiyatı 1	KA1 KA7 KA8 KA13 KA20 KA21 KA22 KA23 KA25 KA26 KA29 KA30 KA31 KA32 KA35 KA36 KA39 KA40 A1 A2 A3 A4	22	48,88	KA2 KA5 KA6 KA11 KA14 KA15 KA16 KA18 KA19 KA24 KA27 KA28 KA34	13	28,88
Yeni Türk Edebiyatı 1	KA1 KA7 KA8 KA13 KA20 KA21 KA22 KA23 KA25 KA26 KA29 KA30 KA31 KA32 KA35 KA36 KA39 KA40 A1 A2 A3 A4	22	48,88	KA2 KA5 KA6 KA11 KA14 KA15 KA16 KA18 KA19 KA24 KA27 KA28 KA34	13	28,88
Türk Dil Bilgisi 3	KA1 KA7 KA8 KA13 KA20 KA21 KA22 KA23 KA26 KA29 KA31 KA35 KA40 A1 A3	15	33,33	KA2 KA5 KA6 KA11 KA14 KA15 KA16 KA18 KA19 KA24 KA25 KA27 KA28 KA32 KA34 A4 A5	17	37,77
Eski Türk Edebiyatı 1	KA1 KA7 KA8 KA13 KA20 KA21 KA22 KA23 KA25 KA26 KA31 KA32 KA35 KA36 KA39 KA40 A1 A2 A3 A4	20	44,44	KA2 KA5 KA6 KA11 KA14 KA15 KA16 KA18 KA19 KA24 KA27 KA28 KA29 KA34	14	31,11

Tablo 3: Devam

Alan Dersleri	Uygun	f	%	Uygun Değil	f	%
Türkçe Öğretim Programları	KA1 KA7 KA8 KA13 KA20 KA21 KA22 KA23 KA26 KA31 KA35 KA40 A1 A3 A4	15	33,33	KA2 KA5 KA6 KA11 KA14 KA15 KA16 KA18 KA19 KA24 KA25 KA27 KA28 KA29 KA34	15	33,33
Türk Halk Edebiyatı 2	KA1 KA7 KA8 KA13 KA20 KA21 KA22 KA23 KA25 KA26 KA29 KA30 KA31 KA32 KA35 KA36 KA39 KA40 A1 A2 A3 A4	22	48,88	KA2 KA5 KA6 KA11 KA14 KA15 KA16 KA18 KA19 KA24 KA27 KA28 KA34	13	28,88
Yeni Türk Edebiyatı 2	KA1 KA7 KA8 KA13 KA20 KA21 KA22 KA23 KA25 KA26 KA29 KA30 KA31 KA32 KA35 KA36 KA39 KA40 A1 A2 A3 A4	22	48,88	KA2 KA5 KA6 KA11 KA14 KA15 KA16 KA18 KA19 KA24 KA27 KA28 KA34	13	28,88
Türk Dil Bilgisi 4	KA1 KA7 KA8 KA13 KA20 KA21 KA22 KA23 KA26 KA31 KA35 KA39 KA40 A1 A3	15	33,33	KA2 KA5 KA6 KA11 KA14 KA15 KA16 KA18 KA19 KA24 KA25 KA27 KA28 KA29 KA32 KA34 A4 A5	18	40
Eski Türk Edebiyatı 2	KA1 KA7 KA8 KA13 KA20 KA21 KA22 KA23 KA25 KA26 KA31 KA32 KA35 KA36 KA39 KA40 A1 A2 A3 A4	20	44,44	KA2 KA5 KA6 KA11 KA14 KA15 KA16 KA18 KA19 KA24 KA27 KA28 KA29 KA34	14	31,11
Dinleme Eğitimi	KA1 KA7 KA8 KA13 KA20 KA21 KA22 KA23 KA26 KA31 KA35 KA40 A1 A3	11	24,44	KA2 KA5 KA6 KA11 KA14 KA15 KA16 KA18 KA19 KA24 KA25 KA27 KA28 KA29 KA34 KA37 A4 A5	18	40
Okuma Eğitimi	KA1 KA7 KA8 KA13 KA20 KA21 KA22 KA23 KA26 KA31 KA35 KA40 A1 A3	14	31,11	KA2 KA5 KA6 KA11 KA14 KA15 KA16 KA18 KA19 KA24 KA25 KA27 KA28 KA29 KA34 KA37 A4 A5	18	40
Dilbilimi	KA1 KA7 KA8 KA13 KA20 KA21 KA22 KA23 KA26 KA31 KA35 KA40 A1 A3	14	31,11	KA2 KA5 KA6 KA11 KA14 KA15 KA16 KA18 KA19 KA24 KA25 KA27 KA28 KA29 KA34 A4	16	35,55
Yazma Eğitimi	KA1 KA7 KA8 KA13 KA20 KA21 KA22 KA23 KA26 KA31 KA35 KA40 A1 A3	14	31,11	KA2 KA5 KA6 KA11 KA14 KA15 KA16 KA18 KA19 KA24 KA25 KA27 KA28 KA29 KA34 KA37 A4 A5	18	40
Konuşma Eğitimi	KA1 KA7 KA8 KA13 KA20 KA21 KA22 KA23 KA26 KA31 KA35 KA40 A1 A3	14	31,11	KA2 KA5 KA6 KA11 KA14 KA15 KA16 KA18 KA19 KA24 KA25 KA27 KA28 KA29 KA34 KA37 A4 A5	18	40
Metindilbilim	KA1 KA7 KA13 KA20 KA21 KA22 KA23 KA26 KA31 KA35 KA40 A1 A3	13	28,88	KA2 KA5 KA6 KA11 KA14 KA15 KA16 KA18 KA19 KA24 KA25 KA27 KA28 KA29 KA34 A4	16	35,55
Tiyatro ve Drama Uygulamaları	KA1 KA7 KA31 A3	4	8,88	KA2 KA5 KA6 KA8 KA11 KA12 13 KA14 KA15 KA16 KA18 KA19 KA20 KA21 KA22 KA23 KA24 KA25 KA26 KA27 KA28 KA29 KA32 KA34 KA35 KA37 KA40 A4 A5	29	64,44
Türkçe Ders Kitabı İncelemeleri	KA1 KA7 KA8 KA13 KA20 KA21 KA22 KA23 KA26 KA31 KA35 KA40 A1 A3 A4	15	33,33	KA2 KA5 KA6 KA11 KA14 KA15 KA16 KA18 KA19 KA24 KA25 KA27 KA28 KA29 KA32 KA34	16	35,55

olmaması hususunda birbirine yakın değerler dikkati çekmiştir. Bu bağlamda katılımcıların görüşlerinden bazı ifadeler doğrudan alıntılanarak aşağıda sıralanmıştır:

“Dil Eğitiminin Temel Kavramları dersleri uygundu. Türk Dil Bilgisi dersleri uzaktan eğitim için uygun değildi çünkü yeterli sayıda uygulama yapamadık.” (KA3)

“Teorik olan derslerin hepsi uygundur.” (KA20)

“Hiçbiri uygun değil. Uzaktan eğitim şartların eşitsizliğinden dolayı yüz yüze eğitimin alternatifi dahi olmamalı diye düşünüyorum. Hangi ders olursa olsun yüz yüze olunca şüphesiz uzaktan eğitimden fazlasıyla daha verimli.” (KA24)

“Tamamı uyarlanabilir ancak etkileşim az olacağı için verim de düşecektir. Olumsuz dış motivasyon kaynakları fazla olacaktır bu da iç motivasyonun azalmasına yol açacaktır.” (A3)

Tablo 3'te Çocuk Edebiyatı dersine 17 (%37,77) katılımcı uygun, 13 (%28,88) katılımcı uygun değil; Okuma Eğitimi dersine 14 (%31,11) katılımcı uygun, 18 (%40) katılımcı uygun değil; Yazma Eğitimi dersine 14 (%31,11) katılımcı uygun, 18 (%40) katılımcı uygun değil; Konuşma Eğitimi dersine 14 (%31,11) katılımcı uygun, 18 (%40) katılımcı uygun değil dediği ve söz konusu derslerin uzaktan eğitime uygun olup olmaması hususunda görüş ayrılığı biraz daha belirgin hâle geldiği görülmektedir. Bu bağlamda katılımcıların görüşlerinden bazı ifadeler doğrudan alıntılanarak aşağıda sıralanmıştır:

“Alan eğitimi dersler uzaktan eğitime uygun değildir. Çünkü beceri gerektiren dersler olduğu için uzaktan eğitimde çok zorlandım.” (KA14)

“Teorik olarak işlenen dersler uzaktan eğitime uygundur. Uygulamalı olarak işlenen dersler ise yüz yüze eğitim ile işlenmelidir.” (KA40)

Tablo 3'te Edebiyat Bilgi ve Kuramları 1 ve 2 derslerine 24 (%53,33) katılımcı uygun, 13 (%28,88) katılımcı uygun değil; Türk Halk Edebiyatı 1 ve 2 derslerine 22 (%48,88) katılımcı uygun, 13 (%28,88) katılımcı uygun değil; Yeni Türk Edebiyatı 1 ve 2 derslerine 22 (%48,88) katılımcı uygun, 13 (%28,88) katılımcı uygun değil; Eski Türk Edebiyatı 1 ve 2 derslerine 20 (%44,44) katılımcı uygun, 14 (%31,11) katılımcı uygun değil;

Dinleme Eğitimi dersine 11 (%24,44) katılımcı uygun, 18 (%40) katılımcı uygun değil; Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersine 4 (%8,88) katılımcı uygun, 29 (%64,44) katılımcı uygun değil dediği ve söz konusu derslerin uzaktan eğitime uygunluğu hususunda net bir görüş ayrılığı olduğu dikkati çekmektedir. Bu bağlamda katılımcıların görüşlerinden bazı ifadeler doğrudan alıntılanarak aşağıda sıralanmıştır:

“Edebiyat Bilgi ve Kuramları uygundu bence hocamız gayet güzel bir şekilde anlattı, basit ve anlaşılırdı.” (KA12)

“Türk Dil bilgisi, Halk Edebiyatı, Yeni Türk Edebiyatı, Eski Türk Edebiyatı gibi genellikle teorik bilgi sunan dersler bence uzaktan eğitime daha uygun. Çünkü bazı dersler uygulama yapmayı gerektiriyor. Uygulama sınıf ortamında daha rahat ve daha verimli bir şekilde yapılıyor. Teorik bilgi içeren dersler için böyle bir durum söz konusu değil. Online eğitimde de verimli bir şekilde işlenebilir.” (KA22)

“Sadece kuramsal bilginin verildiği dersler uzaktan eğitimle yürütülebilir. Edebiyat Bilgi ve Teorileri, Dil Eğitiminin Temel Kavramları ve Yeni, Eski Türk edebiyatı gibi dersler uzaktan yürütülebilir. Dil becerilerine yönelik dersler uygulama gerektirdiği için uzaktan yürütülmesi uygulama aşamasında bazı sorunlar yaşanmasına neden olabiliyor. Aynı şekilde Metindilbilim, Dilbilim, Türk Dil Bilgisi, Türkçe Öğrenme ve Öğretme Yaklaşımları gibi dersler programda uygulamalı olmasa da içerisinde uygulama barındıran dersler olduğu için bu derslerin yüz yüze yürütülmesinin daha sağlıklı olacağını düşünüyorum.” (A4)

Akademisyenler ve Türkçe Öğretmeni Adaylarının Zorunlu Alan Eğitimi Derslerinde Verilen Uzaktan Eğitimin Yüz Yüze Eğitimle Kıyaslandığında Avantajlarına ve Dezavantajlarına İlişkin Görüşlerine Yönelik Bulgular

İkinci araştırma sorusuna yönelik bulgular Tablo 4'te sunulmuştur. Tablo 4'te akademisyenler ve Türkçe öğretmeni adaylarının zorunlu alan eğitimi derslerinde verilen uzaktan eğitimin yüz yüze eğitimle kıyaslandığında avantajlarına ve dezavantajlarına ilişkin görüşlerine yönelik bulgular sunulmuştur. Uzaktan eğitim dersi işleme bağlamında yüz yüze eğitimle kıyaslandığında 14 (%31,11) katılımcı uzaktan eğitimin daha avantajlı olduğunu savunurken 31 (%68,88) katılımcı dezavantajlı olduğunu dile getirmiştir. Tablo 4'e derse devam durumu başlığında bakıldı-

Tablo 4: Akademisyenler ve Türkçe Öğretmeni Adaylarının Zorunlu Alan Eğitimi Derslerinde Verilen Uzaktan Eğitimin Yüz Yüze Eğitimle Kıyaslandığında Avantajlarına ve Dezavantajlarına Yönelik Görüşleri

		Katılımcı Kodları	f	%
Ders İşleme	Avantajlı	KA3 KA4 KA7 KA8 KA9 KA10 KA13 KA20 KA22 KA23 KA31 KA35 KA36 KA40	14	31,11
	Dezavantajlı	KA1 KA2 KA5 KA6 KA11 KA12 KA14 KA15 KA16 KA17 KA18 KA19 KA21 KA24 KA25 KA26 KA27 KA28 KA29 KA30 KA32 KA33 KA34 KA37 KA38 KA39 A1 A2 A3 A4 A5	31	68,88
Derse Devam Durumu	Avantajlı	KA1 KA2 KA3 KA4 KA7 KA8 KA9 KA10 KA11 KA13 KA20 KA21 KA22 KA23 KA26 KA27 KA28 KA30 KA34 KA36 KA39 KA40 A1 A2 A4	25	55,55
	Dezavantajlı	KA6 KA12 KA14 KA15 KA16 KA17 KA18 KA19 KA24 KA25 KA29 KA31 KA32 KA33 KA35 KA37 KA38 A3 A5	19	42,22

ğında ise 25 (%55,55) katılımcının uzaktan eğitimin avantajlı, 19 (%42,22) katılımcının ise dezavantajlı olduğu yönünde görüş belirttiği görülmektedir. Bu bağlamda katılımcıların görüşlerinden bazı ifadeler doğrudan alıntılanarak aşağıda sıralanmıştır:

“İllaki zorlandığım oldu ilk başlarda ama genel olarak hayır zorlanmadım, aksine benim için maddi ve manevi daha rahatlatıcı oldu.” (KA7)

“Evet, zorlandık tabii ki. Bazen sistemsel sorun nedeniyle derse katılamadık. Yeterince uygulama yapamadık ama yüz yüze olsa bir sürü uygulama yapardık anlamadığımız konuyu tam sormadık bir sürü dezavantaj yaşadık.” (KA11)

“Evet, çünkü sürekli bilgisayar başında fiziksel olarak çok yorucuydu.” (KA14)

“Evet. Çünkü öğrenciyle etkileşim yok. Özellikle tartışma gerektiren derslerde kendi kendinize sesli düşünür gibi bir durumla karşılaşıyorsunuz. Bu durumda düşündürmek yerine bilgi aktarmak durumuyla karşı karşıya kalıyorum.” (A5)

Uzaktan eğitim, öğrencilerin derse devam durumu bağlamında yüz yüze eğitimle kıyaslandığında 25 (%55,55) katılımcı uzaktan eğitimin daha avantajlı, 19 (%42,22) katılımcı ise daha dezavantajlı olduğunu dile getirmiştir.

“Hayır, aksine sürekli evde olduğum için derslere katılımım daha bir arttı.” (KA8)

“Hayır, aksine daha çok arttı ve derslere daha çok katılmaya başladım.” (KA13)

“Evet azaldı. Yüzde yüz devam eden (ya da öyle görünen) öğrenciler oldu ama (dersi tekrar almadığı hâlde) yüzde yüz devam etmeyenlerden de sınava giren öğrenciler oldu.” (A5)

Akademisyenler ve Türkçe Öğretmeni Adaylarının Zorunlu Alan Eğitimi Derslerinin Uzaktan Eğitimde Materyal Kullanımına İlişkin Görüşlerine Yönelik Bulgular

Tablo 5’te akademisyenler ve Türkçe öğretmeni adaylarının zorunlu alan eğitimi derslerinde verilen uzaktan eğitimde kullanılan materyallerin materyal hazırlama ilkelerine uygunluğuna yönelik görüşleri sunulmuştur. 33 (%73,33) katılımcı uzaktan eğitimde kullanılan materyallerin materyal hazırlama ilkelerine uygun olduğunu dile getirirken, 12 (%26,66) katılımcı uygun olmadığı yönünde görüş bildirmiştir. Bu görüşme sorusuna yönelik katılımcıların verdiği cevaplardan bazıları doğrudan alıntılanarak aşağıda sunulmuştur:

“Evet. Her zaman bu ölçütlere uymasa da hocalarımız çoğu zaman bu ölçütleri karşılayan materyaller yüklediler.” (KA22)

“Evet. En zor yanı da buydu bence. Çünkü bir bilimsel makale biçiminde değil de görseller ve farklı araçlar içeren sunuları hem her bilgiyi içerecek hem de sade /basit bir biçimde hazırlamak/sunmak gerekiyor. Üstelik bunu yaparken de etik ihlal yapılmaması alıntıların mutlaka ifade edilmesi gerekiyor.” (A5)

Tablo 6’da akademisyenler ve Türkçe öğretmeni adaylarının zorunlu alan eğitimi derslerinde verilen uzaktan eğitimde içerik hazırlama programlarından faydalanma durumlarına yönelik görüşlerine yönelik bulgular sunulmuştur. Tablo 6’da uzaktan

Tablo 5: Akademisyenler ve Türkçe Öğretmeni Adaylarının Zorunlu Alan Eğitimi Derslerinde Verilen Uzaktan Eğitimde Kullanılan Materyallerin Materyal Hazırlama İlkelerine Uygunluğuna Yönelik Görüşleri

Materyal Hazırlama İlkelerine Uygunluk	Katılımcı Kodları	f	%
Uygun	KA3 KA4 KA5 KA7 KA8 KA9 KA10 KA11 KA13 KA15 KA16 KA17 KA19 KA21 KA22 KA23 KA24 KA26 KA27 KA28 KA29 KA30 KA31 KA32 KA36 KA38 KA39 KA40 A1 A2 A3 A4 A5	33	73,33
Uygun değil	KA1 KA2 KA6 KA12 KA14 KA18 KA20 KA25 KA33 KA34 KA35 KA37	12	26,66

Tablo 6: Akademisyenler ve Türkçe Öğretmeni Adaylarının Zorunlu Alan Eğitimi Derslerinde Verilen Uzaktan Eğitimde İçerik Hazırlama Programlarından Faydalanma Durumlarına Yönelik Görüşleri

İçerik Hazırlama Programlarından Faydalanma	Katılımcı Kodları	f	%
Power Point	KA1 KA2 KA3 KA4 KA5 KA6 KA7 KA8 KA9 KA10 KA11 KA12 KA13 KA14 KA15 KA16 KA17 KA18 KA21 KA22 KA23 KA24 KA25 KA26 KA27 KA28 KA30 KA31 KA32 KA33 KA34 KA36 KA38 KA39 KA40 A1 A2 A3 A4 A5	40	88,88
Word	KA2 KA5 KA8 KA13 KA15 KA16 KA21 KA23 KA24 KA26 KA28 KA35 KA38 KA39 KA40	15	33,33
PDF	KA1 KA16 KA22 KA25	4	8,88
Excel	KA15 KA35 KA38	3	6,66
Prezi	A2	1	2,22

Tablo 7: Akademisyenler ve Türkçe Öğretmeni Adaylarının Zorunlu Alan Eğitimi Derslerinde Verilen Uzaktan Eğitimde İçeriği Zenginleştirmek İçin Kullanılan Programlar Hakkındaki Görüşleri

İçeriği Zenginleştirme	Katılımcı Kodları	f	%
Video	KA3 KA7 KA8 KA11 KA13 KA15 KA16 KA17 KA18 KA21 KA22 KA23 KA24 KA25 KA26 KA28 KA29 KA30 KA34 KA36 KA38 KA39 A1 A2 A3 A4 A5	27	60
Sunu	KA7 KA17 KA20 KA37 KA38	5	11,11
Ses	KA8 KA13 KA15 KA16 KA21 KA25 KA28 KA29 KA36	9	20
Çevrimiçi dosya	KA15 KA18 A5	3	6,66
Pdf	KA17 KA36	2	4,44
Kullanıldığını belirtip ne kullanıldığını dile getirmeyenler	KA2 KA5 KA12 KA19	4	8,88
Diğer	KA6 KA27 KA33	3	6,66
Kullanılmadı	KA1 KA4 KA9 KA10 KA14 KA31 KA32 KA35	8	17,77

Tablo 8: Akademisyenler ve Türkçe Öğretmeni Adaylarının Zorunlu Alan Eğitimi Derslerinde Öğrencilerin Derse Katılımını Artırmak İçin Yapılan Uygulamalara İlişkin Görüşleri

Derse Katılımı Arttırma Şekli	Katılımcı Kodları	f	%
Ödevlendirme	KA1 KA17 KA24 KA28	4	8,88
Sunum Yaptırma	KA1 KA3 KA16 KA21 KA26 KA34 KA36	7	15,55
Soru-cevap Yöntemi	KA2 KA3 KA5 KA6 KA7 KA8 KA13 KA17 KA23 KA25 KA32 KA33 KA35 KA37 KA40 A4 A5	17	37,7
Sesli Katılım	KA11 KA16 KA20 KA22 KA23 KA24 KA25 KA31 A1	9	20
Video İzletme	KA12 KA39	2	4,44
Diğer	KA30 KA38 A2 A3	4	8,88
Kullanılmadı	KA4 KA9 KA10 KA14 KA15 KA18 KA27	7	15,55

eğitimde içerik hazırlama programlarından Power Point'in kullanıldığını 40 (%8,88) katılımcı, Word'un kullanıldığını 15 (%33,33) katılımcı, PDF'nin kullanıldığını 4 (%8,88) katılımcı, Excel'den faydalandığını 3 (%6,66) katılımcı, Prezi'nin tercih edildiğini 1 (%2,22) katılımcının dile getirdiği görülmektedir. Bu görüşme sorusuna yönelik katılımcıların verdiği cevaplardan bazıları doğrudan alıntılanarak aşağıda sunulmuştur:

"Evet, çoğunlukla Power Point programı kullanılarak hazırlanmıştı." (KA14)

"Genellikle evet. Power Point kullandılar. Bazı hocalarımızda PDF üzerinden anlatmayı tercih etti." (KA25)

"Ağırlıklı olarak Power Point." (A1)

Tablo 7'de akademisyenler ve Türkçe öğretmeni adaylarının zorunlu alan eğitimi derslerinde verilen uzaktan eğitimde içeriği zenginleştirmek için kullanılan programlar hakkındaki görüşlerine yönelik bulgular sunulmuştur. Uzaktan eğitimde içeriği zenginleştirmek için 8 (%17,77) katılımcı hiçbir program kullanılmadığını dile getirirken, 37 (%82,22) katılımcı çeşitli (video, sunu, ses vb.) programlardan faydalandığı yönünde görüş bildirmiştir. Bu görüşme sorusuna yönelik katılımcıların verdiği cevaplardan bazıları doğrudan alıntılanarak aşağıda sunulmuştur:

"Nadiren de olsa kullanıldı. Genellikle Youtube uygulaması üzerinden videolar kullanıldı." (KA23)

"Tiyatro, şiir, türkü, şarkı, tekerleme videoları kullandım." (A1)

Akademisyenler ve Türkçe Öğretmeni Adaylarının Zorunlu Alan Eğitimi Derslerinde Öğrencilerin Derse Katılımını Artırmak İçin Yapılan Uygulamalara İlişkin Görüşlerine Yönelik Bulgular

Dördüncü araştırma sorusuna yönelik bulgular Tablo 8'de sunulmuştur. Tablo 8'de akademisyenler ve Türkçe öğretmeni adaylarının zorunlu alan eğitimi derslerinde öğrencilerin derse katılımını artırmak için yapılan uygulamalara ilişkin bulgular sunulmuştur. Derse katılımı artırmak için yapılan uygulamalara bakıldığında ödevlendirme 4 (%8,88) katılımcı, sunum yaptırma 7 (%15,55) katılımcı, soru-cevap 17 (%37,77) katılımcı, sesli katılım 9 (%20) katılımcı, video izletme 2 (%4,44) katılımcı, diğer 4 (%8,88) katılımcı, kullanılmadı 7 (%15,55) katılımcı şeklinde görüş bildirmiştir. Bu bağlamda katılımcıların görüşlerinden bazı ifadeler doğrudan alıntılanarak aşağıda sıralanmıştır:

"Ödevlendirme uygulaması en sık kullanılan ve etkili olan uygulamaydı. Ödevleri hazırlama süreci konuyu pekiştirme açısından çok verimli oldu. Yüz yüze eğitime geçildiğinde de ödevlendirmenin devam etmesi gerektiği kanısındayım." (KA28)

Tablo 9: Akademisyenler ve Türkçe Öğretmeni Adaylarının Zorunlu Alan Eğitimi Derslerinde Ölçme ve Değerlendirme Uygulamalarına İlişkin Görüşleri

Ölçme ve Değerlendirme	Katılımcı Kodları	f	%
Hayır	KA1 KA5 KA6 KA11 KA14 KA15 KA16 KA17 KA18 KA19 KA21 KA23 KA24 KA27 KA28 KA29 KA30 KA31 KA32 KA33 KA35 KA36 KA37 KA38 KA39 A2 A4	27	60
Evet	KA2 KA3 KA4 KA7 KA8 KA9 KA10 KA12 KA13 KA20 KA22 KA25 KA26 KA34 KA40 A1 A3 A5	18	40

“Örneğin dinleme eğitimi dersimizde bir plan hazırladık ve kendi dersimizi anlattık. Genelde bu tarzda uygulamalar yapıldı.” (KA36)

“Öğrencinin derse katılımını sağladığımı söyleyemem ama bunu gerçekleştirmek için sıkça soru sordum, onların yaşam deneyimlerini paylaşmaları için yönlendirdim. Ancak çoğunluk derse katılmadı, sadece izledi.” (A5)

“Derse katılımımızı sağlamak amacıyla seslerimizi aktif hale getirerek sunum ve anlatımlarda bulunduk. Bazı derslerde ise soru cevap şeklinde derse katılımımız sağlandı.” (KA23)

“İlgiyi çekmek için farklı içeriklere başvurulması, (Video ve seslerle destekleme gibi) Aynı zamanda bazı hocalarımız tarafından konunun önemini belirten açıklamalarla uyarılarak öneminin idraki sağlanmaya çalışıldı.” (KA12)

“Devamsızlık=not desteği gibi” (A3)

“Daha çok düz bir anlatım tercih edildi, zaman zaman derslerden koptuğum oldu.” (KA27)

Akademisyenler ve Türkçe Öğretmeni Adaylarının Zorunlu Alan Eğitimi Derslerinde Ölçme ve Değerlendirme Uygulamalarına İlişkin Görüşlerine Yönelik Bulgular

Beşinci araştırma sorusuna yönelik bulgular Tablo 9’da sunulmuştur. Tablo 9’da akademisyenler ve Türkçe öğretmeni adaylarının zorunlu alan eğitimi derslerinde ölçme ve değerlendirme uygulamalarına ilişkin bulgular sunulmuştur. Zorunlu alan eğitimi derslerinin sınavları yapılırken uzaktan eğitim yoluyla kullanılan yöntemlerin gerçek bilgi ve becerileri ölçmek için elverişli olup olmadığına bakıldığında 18 (%40) katılımcı evet, 27 (%60) katılımcı hayır şeklinde görüş bildirmiştir. Bu bağlamda katılımcıların görüşlerinden bazı ifadeler doğrudan alıntılanarak aşağıda sıralanmıştır:

“Evet. Sınavlarımı genellikle ödevlendirme biçiminde yaptım. Araştırmaya dayalı bilgi ve yorum içeren sorular sordum. Drama uygulama etkinlikleri ve monolog videoları hazırlattım. Sınav sorularını el yazısıyla ve üç sayfayı geçmeyecek uzunlukta cevaplayarak sisteme yüklemelerini istedim. Yöntemin öğrencilerin gerçek bilgi ve becerilerini ölçtüğünü düşünüyorum.” (A1)

“Öğrencilerin gerçek bilgi ve becerilerinin uzaktan yapılan sınavlarla ölçülebildiğine inanmıyorum. Çünkü hiç yapmayacak dediğimiz öğrenciler de dâhil öğrencilerin tamamı başka yollara başvurdular.” (A4)

“Evet, gayet elverişliydi. Hocalarımız zaten alanında en iyi seçilmiş kişiler, sınavları da tabii ki gerçek bilgi ve becerilerimizi test eden bir sınavdı.” (KA2)

“Evet. Alan eğitimi ders hocaları okulda nasıl sınav yapıyorlarsa online eğitimde de o şekilde yaptılar. Daha kolay veya daha zor olmadı.” (KA22)

“Bazı hocalarımız ödev ve araştırma yoluyla bizi değerlendirdiler; bu şekilde yapılan vizelerin bizim bilgimizi daha iyi ölçtüğünü ve bilgileri içselleştirmek bakımından daha verimli bir seçenek olduğunu düşünüyorum.” (KA25)

“Kesinlikle hayır. Uzaktan dersin olması gibi sınavında uzaktan olması çok saçma ve dezavantaj kopya durumu çok sık yaşanıyor ve bazen sistem yoğun olduğu için zamanında sınava giremiyoruz çok sıkıntı yaşıyoruz sınav anında sistem gidebiliyor.” (KA11)

“Düşünmüyorum. Sanal ortamdaki sınavlar bizleri yeteri kadar ölçmedi. Aldığımız eğitim ve girdiğimiz sınavlardaki bizden beklenti farklıydı. Bazı sınav cevaplarında kayıtlı cevap ve verdiği cevap arasındaki yazım farkı (büyük harf küçük harf farkı) cevapları bildiğimiz halde yanlış kabul edilmesine neden oldu ve maalesef düzeltilmedi.” (KA28)

“Kesinlikle tam manasıyla ölçmüyordu, kopyaya da teşebbüs olduğu için ayırt edici değildi.” (KA35)

SONUÇ VE TARTIŞMA

Bu çalışmada Türkçe Eğitimi lisans programındaki zorunlu alan eğitimi derslerinin uzaktan eğitime uygunluğu, akademisyenler ve Türkçe öğretmeni adaylarının görüşleri çerçevesinde incelenmiştir. Araştırma kapsamında 40 Türkçe öğretmeni aday ve 5 Türkçe Eğitimi alanında ders veren akademisyen olmak üzere toplam 45 katılımcının görüşüne başvurulmuştur. Katılımcılarla yapılan görüşme sonrası toplanan veriler 5 başlık altında değerlendirilmiş ve araştırmanın bulgularından hareketle şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Araştırmaya katılan akademisyenler ve Türkçe öğretmeni adayları zorunlu alan derslerinin içerik açısından uzaktan eğitime uygunluğu hakkında sadece teoriye dayalı olan Edebiyat Bilgi ve Kuramları, Eski Türk Edebiyatı, Türk Halk Edebiyatı, Yeni Türk Edebiyatı gibi derslerin uzaktan eğitim yoluyla işlenebileceği fakat dil becerilerini geliştirmeye yönelik dersler -Okuma Eğitimi, Konuşma Eğitimi, Yazma Eğitimi ve Dinleme Eğitimi- ile uygulama gerektiren Tiyatro ve Drama Uygulamaları dersinin uzaktan eğitime uygun olmadığını dile getirmişlerdir. Birinci

araştırma sorusuna yönelik olan bu bulgulardan hareketle zorunlu alan eğitimi derslerinin tamamı için uzaktan eğitimin uygulanabilir olmadığı sonucuna varılmıştır.

Araştırmanın ikinci problem sorusuna yanıt olarak zorunlu alan eğitimi derslerinde verilen uzaktan eğitimin yüz yüze eğitimle kıyaslandığında ders işleme ve derse devam durumu bağlamında uzaktan eğitimin avantajlarına ve dezavantajlarına yönelik görüşlerine başvurulmuştur. Katılımcıların bu bağlamdaki görüşlerine ilişkin bulgulara bakıldığında uzaktan eğitimin ders işleme durumu söz konusu olduğunda dezavantajlı (%68,88), derse devam durumu açısından ise avantajlı (%55,55) olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Uzaktan eğitimin olumsuz yanlarından biri olan öğretim elemanlarının uzaktan eğitime yönelik deneyim eksikliğinin (Özer & Turan, 2021) bir sonucu olarak, akademisyenler ders verirken öğretmen adayları da ders dinlerken yüz yüze eğitime kıyasla daha çok zorlandıkları yönünde görüş belirtmişlerdir. Fakat derse devam durumu söz konusu olduğunda uzaktan eğitimle derse her yerden erişim imkânının olmasının, derse devamı artırdığı belirtilmiştir. Yolcu'nun (2020) çalışmasında da bu sonuçla doğru orantılı olarak öğretmen adayları, uzaktan eğitimin olumlu tarafı olarak derslerin sınıf ortamına kıyasla daha rahat bir ortamda takip edilmesi ve zaman konusunda esneklik sunduğunu belirtmiştir.

Araştırmanın bir diğer problemi akademisyenler ve Türkçe öğretmeni adaylarının zorunlu alan eğitimi derslerinde verilen uzaktan eğitimde materyal kullanımına ilişkin görüşlerinin belirlenmesidir. Bu araştırma sorusuna yönelik görüşlerle ilgili bulgular incelendiğinde uzaktan eğitimde kullanılan materyallerin katılımcıların büyük çoğunluğu (f=33) tarafından materyal hazırlama ilkelerine uygun olarak hazırlandığını dile getirdiği görülmüştür. Ayrıca katılımcıların uzaktan eğitimde içerik hazırlama programlarından faydalanma durumlarına yönelik görüşleri alınmış ve uzaktan eğitimde Power Point (%88,88), PDF (%8,88), Prezi (%2,22), Word (%33,33) ve Excel (%6,66) içerik hazırlama programlarından istifade edildiği sonucuna ulaşılmıştır. Buna ek olarak, uzaktan eğitimle yapılan zorunlu alan eğitimi derslerinde içeriği zenginleştirmek için çeşitli programların (video, sunu, ses vb.) kullanıldığı katılımcıların çoğunluğu (f=37) tarafından dile getirilmiştir.

Dördüncü araştırma sorusu olan uzaktan eğitimle yapılan zorunlu alan eğitimi derslerinde öğrencilerin derse katılımını artırmak için yapılan uygulamalara yönelik görüşlerin değerlendirildiği bulgulara bakıldığında 7 katılımcı hariç diğer katılımcılar ödevlendirme (f= 4), sunum yaptırma (f=7), soru-cevap (f=17) sesli katılım (f=9), video izletme (f=2) ve diğer (f=4) gibi yöntemlerin kullanıldığı şeklinde görüş bildirmişlerdir. Buradan söz konusu dersleri veren akademisyenlerin Türkçe öğretmeni adaylarının derse aktif katılımını sağlamak için çeşitli yollara başvurduğu sonucuna ulaşılabilir. Fakat yüz yüze eğitimle karşılaştırıldığında öğrenme-öğretme sürecinde yaşanan öğretmen adayları etkileşimi ve öğretim elemanı-öğretmen adayı etkileşimi uzaktan eğitimde daha azdır (Duman, 2020).

Son araştırma sorusuna yönelik olarak zorunlu alan eğitimi derslerinin sınavları yapılırken uzaktan eğitim yoluyla kullanılan yöntemlerin gerçek bilgi ve becerileri ölçmek için elverişli olup olmadığına dair bulgulara bakıldığında 18 katılımcı olumlu, 27 katılımcının ise olumsuz görüş bildirdiği görülmüştür. Eroğlu ve Kalaycı (2020) tarafından yapılan çalışmada da benzer şekilde, yapılan sınavların belirleyici olmadığı ve öğrenciler tarafından formalite olarak algılandığı sonucuna ulaşılmıştır.

ÖNERİLER

Bu araştırma kapsamında Yüksek Öğretim Kurumu'na, uzaktan eğitim veren üniversitelere ve araştırmacılara aşağıdaki öneriler sunulmuştur:

- 2020 yılında Covid-19 salgını ile tüm eğitim-öğretim kademelerinde acil uzaktan eğitime geçilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunun seçtiği Atatürk Üniversitesi'nde uzaktan eğitim salgın öncesinde de aktif bir şekilde kullanıldığından, acil uzaktan eğitim kararıyla birlikte sürece kolay uyum sağlanmıştır. Bu nedenle her üniversitenin hem uzaktan eğitim sistemlerini sağlam bir temele oturtması hem de hâlihazırdaki uygulamalarını geliştirmesi önerilir.
- Bu çalışmada uzaktan eğitimin Türkçe Eğitimi lisans programındaki zorunlu alan eğitimi derslerine uygunluğu nitel araştırma yaklaşımı ile incelenmiştir. Bu uygunluk nicel araştırma paradigmasında da test edilebilir.
- Covid-19 salgını sonrası birçok üniversite yüz yüze eğitime doğrudan geçmek yerine harmanlanmış eğitim-öğretim modelini tercih etmiştir. Bu modelde 14 hafta yapılan eğitim-öğretim faaliyetlerinin tamamıyla uzaktan ya da yüz yüze yapılması yerine karma bir şekilde devam ettirildiği görülmektedir. Çalışmanın birinci araştırma sorusuna yönelik elde edilen bulgularda teorik içerikli derslerin uzaktan eğitime, uygulamalı derslerin ise yüz yüze eğitime uygunluğu sonucuna ulaşılmıştır. Buradan hareketle Türkçe Eğitimi Lisans Programı'ndaki zorunlu alan eğitimi derslerinin, içeriğine göre (uygulamalı, teorik) salgın sonrası dönemde de harmanlanmış şekilde uygulanması önerilmektedir.
- Harmanlanmış eğitim-öğretim modeline göre derslerini uzaktan eğitim yoluyla sürdürecektir akademisyenlere uzak eğitim modüllerini işlevsel bir şekilde kullanabilmesi için eğitim verilmesi önerilir.
- Covid-19 salgını ile geçilen acil uzaktan eğitim uygulamalarında öne çıkan önemli başlıklardan biri de ölçme ve değerlendirmenin nasıl yapılacağıdır. Ölçme ve değerlendirmede uygulanan geleneksel yöntemlerin bu çalışmanın sonuçlarıyla da uyumlu olarak elverişsiz olduğu görülmüştür. Bu nedenle özellikle uzaktan eğitimde kullanılmak üzere geliştirilecek geçerli, güvenilir, şeffaf ve denetlenebilir alternatif ölçme ve değerlendirme uygulamalarının geliştirilmesi ilgili alandaki araştırmacılara önerilir.

KAYNAKLAR

- Alan, Y., & Can, F. (2021). Covid-19 salgını döneminde öğretmen olmak: Türkçe öğretmenlerinin görüşleri. *Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, (72), 541-562.
- Baltacı, A. (2018). Nitel araştırmalarda örnekleme yöntemleri ve örnek hacmi sorunsalı üzerine kavramsal bir inceleme. *BEÜ SBE Dergisi*, 7(1), 231-274.
- Bayburtlu, Y. S. (2020). Covid-19 pandemi dönemi uzatan eğitim sürecinde öğretmen görüşlerine göre Türkçe Eğitimi. *Turkish Studies*, 15(4), 131-151.
- Büyükköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2020). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi.
- Can, E. (2020). Coronavirüs (Covid-19) pandemisi ve pedagojik yansımaları: Türkiye’de açık ve uzaktan eğitim uygulamaları. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 11-53.
- Canatar, S. K., & Balcı, A. (2021). Salgın döneminde uzaktan Türkçe öğretimi: öğretmen görüşleri kapsamında bir değerlendirme. *Karamanoğlu Mehmet Bey Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 3(Özel Sayı), 55-65.
- Duman, S. N. (2020). Salgın döneminde gerçekleştirilen uzaktan eğitim sürecinin değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(Özel Sayı), 95-112.
- Durak, G., Çankaya, S., & İzmirli, S. (2020). Covid-19 pandemi döneminde Türkiye’deki üniversitelerin uzaktan eğitim sistemlerinin incelenmesi. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 14(1), 787-809.
- Eroğlu, F., & Kalaycı, N. (2020). Üniversitelerdeki zorunlu ortak derslerden Türk Dili dersinin uzaktan ve yüz yüze eğitim uygulamalarının karşılaştırılarak değerlendirilmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(3), 1001-1027.
- Kaplan, K., & Gülden, B. (2021). Öğretmen görüşlerine göre salgın (Covid-19) dönemi uzaktan eğitim ortamında Türkçe Eğitimi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (24), 233-258.
- Karakuş, N., Esendemir, N., Ucuzsatar, N., & Karacaoğlu, M. (2021). Türkçe dersi özelinde uzaktan eğitim hakkında veli görüşleri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 9(3), 993-1011.
- Karakuş, N., Ucuzsatar, N., Karacaoğlu, M., Esendemir, N., & Bayraktar, D. (2020). Türkçe öğretmeni adaylarının uzaktan eğitime yönelik görüşleri. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (19), 220-241.
- Karatepe, F., Küçükgençay, N., & Peker, B. (2020). Öğretmen adayları senkron uzaktan eğitime nasıl bakıyor? bir anket çalışması. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 7(53), 1262-1274.
- Kıralı, F. N., & Alcı, B. (2016). Üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitim algısına ilişkin görüşleri. *İstanbul Aydın Üniversitesi Dergisi*, 30, 55-83.
- Kumandaş Öztürk, H. (2019). Araştırma modelleri ve türleri. K. Yılmaz, & R. Arık içinde, *Eğitimde Araştırma Yöntemleri* (s. 75-100). Pegem Akademi.
- Merriam, S. B. (2018). *Nitel araştırma desen ve uygulama için bir rehber*. (S. Turan, Çev.) Nobel Akademik.
- Miles, M., & Huberman, A. (1994). *An expanded sourcebook: qualitative data analysis*. Sage.
- OECD. (2020). *A framework to guide an education response to the COVID-19 Pandemic of 2020*. OECD Publishing. https://www.hm.ee/sites/default/files/framework_guide_v1_002_harward.pdf adresinden alındı.
- Özer, S., & Turan, E. (2021). Öğretmen adaylarının Covid-19 nedeniyle sunulan uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. *Turkish Studies-Education*, 16(2), 1049-1068.
- Özgül, E., Ceran, D., & Yıldız, D. (2020). Uzaktan eğitimle yapılan Türkçe dersinin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 395-412.
- Sarıçam, İ., Özdoğan, Ü., & Topçuoğlu Ünal, F. (2020). Uzaktan eğitim bünyesindeki Türkçe dersinin uygulanmasına yönelik öğretmen görüşleri. *Turkish studies-Education*, 15(4), 2943-2959.
- Seçer, İ., & Ulaş, S. (2019). D. M. Mertens içinde, *Eğitim ve psikolojide araştırma ve değerlendirme* (E. Ay, Çev., s. 241-278). Anı.
- Şen, Ö., & Kızılcalıoğlu, G. (2020). Covid-19 pandemi sürecinde üniversite öğrencilerinin ve akademisyenlerin uzaktan eğitime yönelik görüşlerinin belirlenmesi. *Uluslararası 3D Yazıcı Teknolojileri ve Dijital Endüstri Dergisi*, 4(3), 239-252.
- Tavşancıl, E., & Aslan, E. (2001). *Sözel, yazılı ve diğer materyaller için içerik analizi ve uygulama örnekleri*. Epsilon.
- Tekinal, M., & Uğuz Arsu, Ş. (2020). Nitel araştırma yöntemi olarak fenomenolojik yaklaşımın kapsamı ve sürecine yönelik bir derleme. *Ufku Ötesi Bilim Dergisi*, 20(1), 153-182.
- Tut, E., & Kesten, A. (2020). Korona virüs sürecinde uzaktan eğitim: Temel Eğitim Bölümü öğretim elemanlarının görüşleri. *Turkish Studies-Education*, 15(6), 4507-4524.
- Türküresin, H. E. (2020). Covid-19 pandemi döneminde yürütülen uzaktan eğitim uygulamalarını öğretmen adaylarının görüşleri bağlamında incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 597-618.
- Türnüklü, A. (2000). Eğitimbilim araştırmalarında etkin olarak kullanılacak bir araştırma tekniği: görüşme. *Kuram ve Uygulama Eğitim Yönetimi*, 24(24), 543-559.
- WHO. (2020). *WHO Director-General’s opening remarks at the media briefing on COVID-19 - 11 March 2020*. <https://www.who.int/director-general/speeches/detail/who-director-general-s-opening-remarks-at-the-media-briefing-on-covid-19---11-march-2020> adresinden alındı
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2000). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin.
- Yolcu, H. H. (2020). Koronavirüs (Covid-19) pandemi sürecinde sınıf öğretmeni adaylarının uzaktan eğitim deneyimleri. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(4), 237-250.
- Yurdakal, İ. H., & Susar Kırmızı, F. (2021). Covid-19 salgını sürecinde gerçekleştirilen acil uzaktan eğitime ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 11(2), 290-302.